

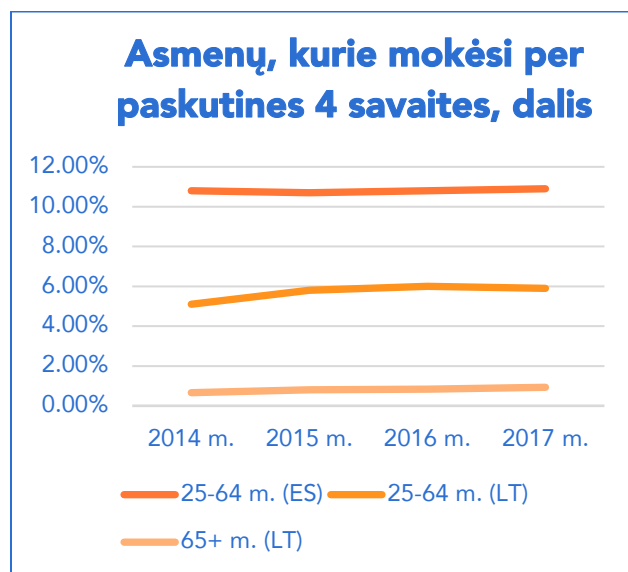
# Vyresniųjų suaugusiųjų švietimas: plėtrai reikia aiškaus atsakomybių pasidalijimo

*Mokymasis vyresniame amžiuje yra ypač svarbus gyventojų sveikatai ir socialinei integracijai. Nepaisant to, statistika atskleidžia, jog Lietuvoje mokosi mažiau nei 1 proc. 65 m. sulaukusių asmenų. Be to, mūsų šalyje vis dar trūksta aiškios vyresniųjų suaugusiųjų švietimo strategijos. Atlikęs išsamią situacijos analizę, Nacionalinis švietimo NVO tinklas ragina švietimo politikos formuotojus priimti atsakomybę ir investuoti į vyresniųjų suaugusiųjų mokymąsi, užtikrinti efektyvų ES investicijų panaudojimą ir įgalinti socialinius partnerius.*

2015 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas pabrėžia išskirtinį trečiojo amžiaus universitetų (TAU) vaidmenį vyresniesiems suaugusiesiems teikiant švietimo paslaugas. Toks reglamentavimas taip pat implikuoja, kad TAU veikla ir vyresniųjų suaugusiųjų švietimas yra integrali visos neformaliojo suaugusiųjų švietimo (toliau – NSS) sistemos dalis.

Nepaisant to, oficialioji statistika dažnai praleidžia vyresniųjų suaugusiųjų švietimo situaciją pro akis. Kaip ir kitose Europos Sąjungos šalyse, taip ir Lietuvoje tai galima sieti su tuo, jog dažniausiai cituojamas suaugusiųjų švietimo indikatorius yra EUROSTAT mokymosi visą gyvenimą (MVG) rodiklis, kuris rodo per paskutines keturias savaites besimokiusių žmonių, skaičiuojant nuo visos 25–64 m. amžiaus populiacijos, dalį. Nors MVG rodiklio naudojimas pats savaime nepaneigia visuminės mokymosi

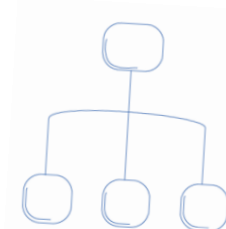
visą gyvenimą sampratos, įtvirtintos mūsų teisės aktuose ir apimančios visus žmogaus gyvenimo tarpsnius, jis nukreipia dėmesį nuo į 25–64 m. amžiaus grupę nepatenkančių gyventojų mokymosi poreikių.



1 paveikslas

Atsižvelgiant į oficialiosios statistikos trūkumus, Švietimo NVO tinklas, remdamasis EUROSTAT metodika, apskaičiavo Lietuvos vyresniųjų suaugusiųjų grupės MVG rodiklį. Kaip matyti 1 paveiksle, 2014–2017 m. MVG 65+ rodiklis Lietuvoje didėjo, bet vis tiek nepasiekė 1 proc. Lyginant su EUROSTAT skaičiuojamu darbingo amžiaus žmonių MVG vidurkiu ES ir netgi Lietuvoje, 2017 m. atitinkamai siekusiais 10,9 proc. ir 5,9 proc., vyresniųjų suaugusiųjų įsitraukimas į mokymosi veiklas mūsų šalyje yra labai mažas.

Toks didelis atotrūkis tarp vyresniųjų ir darbingo amžiaus suaugusiųjų leidžia kelti klausimą, kas lemia nevienodą įsitraukimo į mokymosi veiklas lygį. Ieškant atsakymo, dėmesį verta atkreipti į Lietuvos valstybės ir savivaldybių vykdomas intervencijas ir ES struktūrinių investicijų panaudojimą.



## 1. Naujoji neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistema

2013 m. Valstybės kontrolės neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros audito ataskaita atkreipė dėmesį į 3 trūkumus: 1) nacionaliniu lygmeniu NSŠ plėtrai trūksta politinio palaikymo; 2) savivaldybėse NSŠ plėtojamas nepakankamai ir netolygiai; 3) skirstant ES paramą, nepagrįstai ignoruojamas neformalusis neprofesinis suaugusiųjų švietimas.

Šios išvados bent teoriškai tapo nuo 2015 m. vykdomos neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos reformos gairėmis. Vyriausybė, atsižvelgdama į naujojo įstatymo nuostatas, patvirtino Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 metų plėtros programą, kurioje

2013 m.  
auditas

2015 m.  
gairės

2017 m. 2017 m.  
planas konkursas

2018 m.  
konkursas  
nutraukiamas

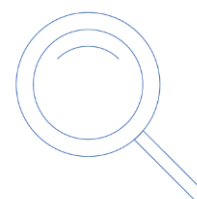
iškelti du pagrindiniai tikslai: 1) sukurti ir išplėtoti darnią suaugusiųjų švietimo sistemą; 2) suderinti mokymąsi visą gyvenimą su šalies ūkio ir visuomenės poreikiais. Programoje deklaruojamas siekis į mokymąsi visą gyvenimą veiklas įtraukti platesnes visuomenės grupes, o kalbant apie vyresnius suaugusiuosius, minima, jog „viena iš svarbių veiklos plėtojant mokymąsi visą gyvenimą galimybes vyresnio amžiaus asmenims sričių – programų trečiojo amžiaus asmenims įgyvendinimas, finansuojamas *konkurso būdu*“.

2017 m. švietimo ir mokslo ministras patvirtino Mokymąsi visą gyvenimą plėtros 2017–2020 metų veiksmų planą, skirtą minėtai Vyriausybės patvirtintai programai įgyvendinti. Reikėtų išskirti plano 2.3.2.1 veiksmą: „Organizuoti neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų rengimo ir įgyvendinimo konkursą“ (veiksmui įgyvendinti iš 2017 m. valstybės biudžeto skiriant 0,29 mln. EUR, o 2018–2020 m – po 0,66 mln. EUR per metus).

Pastarųjų metų konkursų rezultatų analizė rodo, kad strateginiuose dokumentuose minimas siekis sudaryti sąlygas finansuoti TAU veiklas konkurso būdu buvo pradėtas įgyvendinti, tačiau tik nedidele apimtimi, o

vėliau jo įgyvendinimas išvis nutrauktas. 2015–2017 m. konkursui skirta po 0,29 mln. EUR, o dalis šių lėšų pasiekė ir trečiojo amžiaus universitetus. Kita vertus, 2018 m. programų konkurso organizavimas buvo nutrauktas.

Šį pertrūkį reikėtų sieti su tvaraus lėšų šaltinio nebuvimu. Nors 2015 m. įsigaliojusiame Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme numatyta būtinybė sukurti NSŠ programų finansavimo konkurso būdu instrumentus, 2015–2017 m. biudžeto finansavimas buvo skiriamas ne atskira eilute, bet iš aukštajam mokslui skirtų sutaupytų lėšų.



## 2. Savivaldybių lygmuo

Pagal Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymą savivaldybių tarybos tvirtina neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planus ir skiria NSŠ koordinatorius. Pagrindinis nuo 2015 m. vidurio savivaldybėse pradėto diegti neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatorių tinklo

tikslas yra plėtoti mokymosi visą gyvenimą paslaugas regionuose.

Kita vertus, Švietimo NVO tinklo surengtos ekspertų diskusijos metu pastebėta, jog nacionaliniu lygmeniu nėra institucijos, kuri prisiimtų atsakomybę už tinklo koordinavimą. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centrui, atsakingam už nacionalinio NSŠ programų konkurso organizavimą, ši sritis nėra prioritetinga, o Neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba, po 2016 m. Seimo rinkimų pasikeitus politinei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos vadovybei, savo veiklos nebetęsia.

Egzistuojant šiam institucinės atsakomybės vakuumui, savivaldybėse neformaliojo suaugusiųjų švietimo reforma susiduria su daugybe iššūkių. Visų pirma daugeliui koordinatorių neformalusis suaugusiųjų švietimas dažnai yra viena iš daugelio be papildomo finansavimo priskirtų funkcijų. Be to, nors oficialiai įsteigtos, koordinatorių pareigybės lieka neapibrėžtos, nėra pavyzdinio pareigybės aprašo ar veiklos gairių. Gyventojų neformaliojo suaugusiųjų švietimo poreikių analizė vyksta tik nedaugelyje savivaldybių, dažniausiai asmeninės koordinatorių iniciatyvos ir

ankstesnės bendradarbiavimo patirties dėka (Penkauskienė 2017).

Taigi koordinatoriams veikiant tokiomis sąlygomis, abejotina, kad užtikrinamas efektyvus ir tolygus neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos vystymasis.

2018 m. lapkričio mėn. Švietimo NVO tinklas atliko reprezentatyvią vienų iš NSŠ koordinatorių paslaugų vartotojų, trečiojo amžiaus universitetų vadovų, apklausą.<sup>1</sup> Remiantis visą šalį dengiančiu TAU tinklu,



*Neformalusis vyresniųjų suaugusiųjų švietimas išsiskiria dėl specifinių vyresniųjų suaugusiųjų poreikių. Jis yra labiau orientuotas į socialinę integraciją, keitimąsi gyvenimo patirtimi, žinių ir kultūros lygio kėlimą nei į profesinių įgūdžių tobulinimą.*

<sup>1</sup> Iš 66 TAU atsakymus pateikė 63 TAU (patikimumo lygis 95 proc., paklaidos ribos – 3 proc.).

siekta išsiaiškinti, kaip neformaliojo suaugusiųjų švietimo struktūros pokyčiai vertinami „iš apačios.“

*66,7% TAU bendrauja su savivaldybių NSŠ koordinatoriais.*

*Atliktas savivaldybės suaugusiųjų švietimo poreikių tyrimas, apie kurį buvo informuoti 23,8 % TAU.*

*36,5 % TAU buvo įtraukti į savivaldybės NSŠ plano sudarymą.*

Apibendrinant rezultatus, galime pastebėti, jog 42 TAU, arba 66,7 proc. apklaustųjų, bendrauja su savivaldybių NSŠ koordinatoriais. Kita vertus, tik dalyje savivaldybių atliktas neformaliojo suaugusiųjų švietimo poreikių tyrimas, apie kurį buvo informuoti savivaldybėje veikiantys trečiojo amžiaus universitetai (15 TAU, arba 23,8 proc.); dauguma trečiojo amžiaus universitetų vadovų teigia, jog jis nevykdomas arba apie jį nežinantys. Be to, nors du trečdaliai apklaustų organizacijų teikia informaciją savivaldybei apie jų vykdomas neformaliojo švietimo programas, tik 23, arba 36,5 proc., buvo įtraukti į

savivaldybės NSŠ plano sudarymą. Tik trečdalyje savivaldybių veikia koordinacinės NSŠ grupės.

Apklauso duomenys sufleruoja, kad nepaisant tam tikrų pokyčių dalyje savivaldybių, neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistema vis dar vystosi netolygiai, o tikintis geresnių rezultatų, reikalingos papildomos intervencijos.



### **3. ES struktūrinių fondų investicijos**

Nepaisant pokyčių nacionaliniu ir savivaldybių lygmenimis, pagrindiniu NSŠ lėšų šaltiniu išlieka ES struktūrinių fondų (ESF) investicijos. Vien 2014–2020 m. periodu šiai sričiai skirta apie 170 mln. EUR, skirstomų per Ūkio, Švietimo, mokslo ir sporto, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų administruojamas priemones (BGI et al. 2017).

Neformalusis vyresniųjų suaugusiųjų švietimas išsiskiria dėl specifinių vyresniųjų suaugusiųjų poreikių. Jis yra labiau orientuotas į socialinę integraciją, keitimąsi gyvenimo patirtimi, žinių ir kultūros lygio kėlimą nei į profesinių įgūdžių tobulinimą (Kalvaitis et al 2014: 3, 4). Atsižvelgiant į tai, remiantis esinvesticijos.lt duomenų bazėje pateikiamais duomenimis, Švietimo NVO

tinklas išanalizavo ESF priemones, potencialiai aktualias būtent šiai besimokančiųjų grupei, kurių įgyvendinimui numatyta 40 mln. EUR, arba kiek daugiau nei 24 proc. visų neformaliajam suaugusiųjų švietimui skirtų ESF investicijų.

### 3.1. ŠMSM

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija šiuo metu administruoja dvi tokias ESF priemones. Pirmosios priemonės „Formaliojo ir neformaliojo mokymosi galimybių plėtra“ tikslas – sukurti sąlygas ir paskatas mokymuisi visą gyvenimą, plėtojant formaliojo ir neformaliojo mokymosi galimybes.

Vis dėlto nustatant konkrečias remiamas veiklas, orientuotasi tik į dvi siauras tikslines grupes: profesijos mokytojų technologinių kompetencijų tobulinimą ir suaugusiųsius, nebaigusius bendrojo ugdymo programos ir norinčius ją baigti. Toks siauras priemonės konkrečių veiklų įvardijimas yra problemiškas dėl kelių priežasčių. Pirma, taip tik iš dalies vykdomi valstybės įsipareigojimai, numatyti 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programoje. Svarbu pažymėti, jog programos konkrečiame uždavinyje 9.4.2 „Sukurti sąlygas ir paskatas mokymuisi visą gyvenimą, užtikrinant veiksmingą pagalbą tobulinantis“ aiškiai nurodyta, kad, be kitų tikslinių grupių, „2014–2020 m. programavimo laikotarpiu

[...] bus plėtojamos senjorų mokymosi galimybės.“ Be to, pažymima, kad „šio uždavinio intervencijos bus skirtos viešųjų paslaugų darbuotojų (išskyrus švietimo, socialines ir darbo rinkos paslaugas) kvalifikacijos tobulinimui ne valstybės tarnyboje.“

Taigi, atsižvelgiant į programos formuluotes, kyla klausimas, kodėl priemonės lėšos šiuo metu gali būti skiriamos mokytojams, nors konkretus programos uždavinys švietimo paslaugų darbuotojus išskiria iš finansuojamų grupių sąrašo.

Taip pat neaišku, kodėl priemonė K-714 ignoruoja programos nuostatas ir į finansuojamų veiklų tikslinę grupę neįtraukia vyresniųjų suaugusiųjų (senjorų). 2018 m. gruodžio mėnesį organizuotos ekspertų diskusijos dalyviai detalizavo, kad šios priemonės įgyvendinimą ESF veiksmų programos stebėsenos komitete sustabdė Europos Komisijos atstovai, motyvuodami tuo, kad lėšas skirti reikia pridėtinę ekonominę vertę kuriančių, darbingo amžiaus žmonių mokymui. Kita vertus, pripažinta, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministerija neskyrė pakankamai resursų kontrargumentams formuluoti ir neapgynė paruoštos priemonės. Tai galima sieti ir su



*„Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas“ 1,74 mln (ŠMSM)*

konsultavimosi stoka, nes koreguojant ESF priemones, nesikonsultuota nei su Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, nei su 2015 m. įsteigta Nacionaline trečiojo amžiaus universitetų asociacija.

Antroji Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos administruojama priemonė V-715 „Formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugų įvairioms besimokančiųjų grupėms teikimas“ skirta valstybės projektų vykdymui finansuoti negrąžinamos subsidijos būdu. Jai, palyginti su apžvelgta K-714 priemone, skirta keturis kartus daugiau ESF lėšų – beveik 25 mln. EUR.

Kaip ir priemonės K-714 atveju, tik palyginti nedidelė dalis (apie 7 proc.) visų priemonės lėšų potencialiai gali būti skirta neformaliajam vyresniųjų suaugusiųjų švietimui plėtoti. Taip pat akivaizdu, jog didžioji dalis programos lėšų, ignoruojant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos nuostatas, skiriamos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pavaldžių įstaigų projektams, skirtiems mokytojams ir švietimo lyderiams.



*„54+ “ - aktyvumo skatinimas darbo rinkoje ir savanorystės propagavimas - 6 mln.*

Be to, apie 8,7 mln. EUR, arba 35 proc., priemonės lėšų skirta Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ir Vilniaus universiteto projektams gydytojų mokymuisi skatinti. Čia dar kartą pažymėtina, jog švietimo specialistai, sveikatos specialistai, mokytojai, valstybės tarnautojai, savivaldybių darbuotojai patenka į kategorijas, kurias valstybė yra įsipareigojusi mokyti savo lėšomis, pagal Profesinio mokymo įstatymą šiam tikslui skirdama nustatytą procentą lėšų iš darbo užmokesčio fondo (Tamulaitytė 2016: 50-51).

Tik apie 1,7 mln. EUR priemonės lėšų skiriama Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro administruojamam projektui „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas,“ kuris turėtų prisidėti prie mokymosi galimybių plėtros, taip pat įtraukiant ir vyresnius suaugusiuosius.

2018 m. gruodžio mėnesį surengtos ekspertų diskusijos metu išskirtos kelios esminės su projekto įgyvendinimu susijusios problemos. Pirma, palyginti su Socialinės



## *55–64 m. amžiaus grupės išskyrimas iš kitų suaugusiųjų grupių, įgyvendinant ESF finansuojamų projektų veiklas, yra diskriminacinio pobūdžio.*

apsaugos ir darbo ministerijos priemone „54+“ (žr. toliau), jam skirta beveik keturis kartus mažiau lėšų. Taip pat siekiant prisitaikyti prie ESF taisyklių ir išvengti tikslinių grupių dubliavimosi, projekto veiklose negali dalyvauti 54–64 m. amžiaus asmenys. Kita vertus, tai, kad mokymų programas viešųjų pirkimų būdu perka Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, neturintis tinkamų pajėgumų atlikti nacionalinio neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriaus vaidmens, lemia, jog informacija apie jų veiklas dažnai nepasiekia vietoje veikiančių trečiojo amžiaus universitetų ir kitų nevyriausybinių organizacijų, kurioms šių mokymų temos (bendrieji, administraciniai ir projektų valdymo gebėjimai) yra aktualios.

### **3.3. SADM**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojama priemonė „54+“ įgyvendina 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos konkretų uždavinį 8.3.2 „Padidinti vyresnio darbingo amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir savanoriškoje veikloje,“ kurio formuluotėje

pažymima, kad jis orientuotas ne į švietimo veiklas, o į aktyvumo skatinimą darbo rinkoje ir savanorystės propagavimą.

Nepaisant to, jog uždavinys iš esmės nėra tematiškai susijęs su vyresniųjų suaugusiųjų švietimo problematika ir trečiojo amžiaus universitetų poreikiais, žvelgiant iš platesnės ESF investicijų neformaliajam suaugusiųjų švietimui perspektyvos, programa *de facto* yra vienintelė priemonė, kuria konkurso būdu gali pasinaudoti trečiojo amžiaus universitetai ir kitos NSŠ srityje veikiančios nevyriausybines organizacijos.

Nors priemonė įgyvendina 8 prioriteto siekius ir akcentuoja profesiniame gyvenime aktualių gebėjimų tobulinimą, žvelgiant į finansuojamų organizacijų ir veiklų sąrašą, matyti, jog remiamos veiklos daugiausia yra skirtos bendriesiems gebėjimams ugdyti pasitelkiant neformalųjį švietimą.

Ekspertų diskusijos dalyviai taip pat pripažino, kad planuojant neformaliajam suaugusiųjų švietimui skirtas priemones, takoskyros tarp skirtingų priemonių buvo sukurtos mechaniškai, ministerijoms bendradarbiaujant tik formaliai ir



neatsižvelgiant į planuojamų priemonių turinį.

Tas pats pasakytina ir apie 54–64 m. amžiaus grupės išskyrimą įgyvendinant Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonę, kuri porą kartų buvo sustabdyta, atsižvelgiant į pirminio vertinimo išvadas, kad jos tikslai nebus pasiekti, o lėšos bus panaudotos neefektyviai (ESFA 2016).

Žvelgiant iš vyresniųjų suaugusiųjų perspektyvos, priemonė taip pat keistina, nes ja besinaudojantys trečiojo amžiaus universitetai į projektines veiklas negali įtraukti pagrindinės savo klausytojų dalies – 65 m. amžiaus ir vyresnių asmenų.

Priemonė „54+“ ir Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro projektas „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas“ taip pat apsvarstyti lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, kuri pripažino, kad 55–64 m. amžiaus grupės išskyrimas iš kitų suaugusiųjų grupių, įgyvendinant ESF finansuojamų projektų veiklas, yra diskriminacinio pobūdžio.<sup>2</sup>



## Rekomendacijos

Atsižvelgdamas į glaustai pristatytas studijos išvalgas, Švietimo NVO tinklas teikia šias rekomendacijas, kurių įgyvendinimas prisidėtų prie tvaresnės vyresniųjų suaugusiųjų mokymosi galimybių plėtros:



1.

**Valstybė turi investuoti į neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizacijų gebėjimų stiprinimą.**

Nacionaliniu lygmeniu NSŠ sistema ir toliau vystosi netolygiai, koordinatoriams trūksta veiklos gairių, stokojama įtraukties ir proaktyvumo, o valstybinio finansavimo pertrūkis 2018 m. stabdo tolesnę plėtrą.

Ekspertų diskusijos metu identifikuota problema – trečiojo amžiaus universitetams, kaip ir kitoms NSŠ organizacijoms regionuose, dažnai trūksta gebėjimų pasinaudoti konkursiniu finansavimu, todėl atskira eilute planuojamas valstybės biudžeto finansavimas galėtų būti skiriamas ne NSŠ programų konkursams, o nacionaliniu lygmeniu veikiančioms organizacijoms, kurios organizuotų projektų administravimo, advokacijos ir bendradarbiavimo su savivalda mokymus

<sup>2</sup> [Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas.](#)

trečiojo amžiaus universitetams ir kitoms NSŠ organizacijoms regionuose.



2.

Planuojant 2021–2027 m. ESF investicijas, turi būti sukurta viena priemonė, skirta neformaliojo visų suaugusiųjų mokymosi galimybių plėtrai.

Atsižvelgiant į neišvengiamą ESF investicijų mažėjimą 2021–2027 m., planuojant ESF lėšas neformaliajam suaugusiųjų švietimui, privalu sukurti išėjimo (ang. *exit*) strategiją, kuri padėtų efektyviai išnaudoti ESF fondų skiriamas lėšas ir sukurtų prielaidas tvariai neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos veiklai ateityje, ES investicijoms pasibaigus. Turint omenyje problemas, su kuriomis susidūrė Švietimo, mokslo ir sporto ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų administruojamos priemonės 2014–2020 m., reikėtų atsisakyti diskriminacinio pobūdžio mechaninio priemonių skaidymo, dėl kurio 65+ gyventojų grupė liko ESF lėšomis vykdomų projektų paribuose.

Taigi visų suaugusiųjų, tarp jų ir vyresniųjų suaugusiųjų, neformaliojo švietimo plėtrai 2021–2027 m. reikalinga viena konkreti vienos ministerijos administruojama ESF priemonė. Remiantis atlikta analize, darytina išvada, kad ši funkcija turėtų atitekti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, kuri į

vyresniųjų suaugusiųjų švietimo politikos formavimą privalo aktyviau įtraukti socialinius partnerius.



3.

Visais neformaliojo suaugusiųjų švietimo lygmenimis turi būti skatinama valstybės, savivaldos institucijų ir NVO partnerystė.

Remiantis gerosiomis Estijos patirtimis, valstybės, savivaldos institucijų ir NVO partnerystė įgyvendinant ESF finansuojamus projektus gali sudaryti sąlygas tęstiniam bendradarbiavimui NSŠ srityje. Turint omenyje, kad ilguoju laikotarpiu NSŠ sistema turės remtis tik valstybės ir savivaldybių biudžetų finansavimu, dabar pats palankiausias metas stiprinti švietimo organizacijų, tarp jų ir trečiojo amžiaus universitetų, pajėgumus. Siekiant jų ilgalaikio stabilumo, viena iš bendradarbiavimo ašių galėtų tapti inovatyvių NSŠ finansavimo modelių kūrimas ir finansinių NSŠ sistemos poreikių vidutinių ir ilguoju laikotarpiais tyrimas.

Pagrindinis iššūkis šioje srityje – abipusio pasitikėjimo trūkumas, todėl NVO įtraukimas galėtų būti įgyvendinamas palengva, vykdant bandomuosius projektus ir reguliariai įvertinant pasiektą pažangą.

Su išsamia Nacionalinio švietimo NVO tinklo studijos versija susipažinti galite [čia](#).